

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/298/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812206945
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8812206945.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270 proti žalovanej: D. D., nar. XX.X.XXXX, bytom J. nad X., D. XXX/X o zaplatenie 475,02 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 5 C 258/2012-55 zo dňa 22.5.2013 v spojení s dopĺňacím rozsudkom zo dňa 13.11.2014 č. k. 5C/258/2012-87 jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

N e p r i z n á v a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 209,02 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne z dlžnej sumy od 30.10.2010 do zaplatenia a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v prevyšujúcej časti prvostupňový súd žalobu zamietol a zároveň rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Ďalej prvostupňový súd určil, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 11.01.2010 uvedená v čl. 6 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 67 eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou a tiež určil, že zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 11.01.2010 uvedená v čl. II bod 2.5 týkajúca sa zmluvnej pokuty v sume 200 eur je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca sa podaným návrhom domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 475,02 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne z dlžnej sumy od 30.10.2010 do zaplatenia a trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovanou uzavrel dňa 11.01.2010 zmluvu č. A4840615 a dňa 28.10.2007 zmluvu č. A3317700 a v zmysle predmetných zmlúv vypožičal žalovanej 2 SIM karty, ktoré jej umožňovali využívať telekomunikačné služby poskytované žalobcom. Pri uzatvorení zmluvy č. A4840615 dohodol so žalovanou, že počas doby platnosti dodatku k predmetnej zmluve má žalovaná nárok na poskytnutie benefitu „Majster paušál za 1 euro“ na služby využívané prostredníctvom pridelených SIM kariet. Žalovaná sa zaviazala, že zotrvá v zmluvnom vzťahu podľa čl. 5, v opačnom prípade je povinná zaplatiť zmluvnú pokutu podľa článku 6., t.j. vo výške 67,- eur. Žalobca pri uzavretí dodatku k zmluve č. A3317700 odpredal žalovanej mobilný telefón značky Samsung S 5600 za akciovú kúpnu cenu 1,- euro. Tým, že žalovaná riadne a včas nezaplatil cenu poskytnutých služieb vyfakturovaných v období od 15.6.2010 do 15.9.2010 porušila zmluvné povinnosti a v zmysle dodatkov k zmluvám, časť následky nesplnenia si zmluvných podmienok, je povinná zaplatiť žalobcovi zmluvnú pokutu vo výške 266,- eur. Pokusom o pokonávku zo dňa 15.10.2010 oznámil

žalovanej sumu neuhradených faktúr za jednotlivé mesiace a výšku zmluvnej pokuty, vyzval ju na ich úhradu v dodatočnej lehote a následne v zmysle čl. 4 Všeobecných podmienok ukončil platnosť predmetných zmlúv. Žalovaná nereagovala na pokus o pokonávku ani čiastočnou úhradou pohľadávky. Ďalej uviedol, že následne v časti zmluvnej pokuty za mobilné telefóny zakúpené žalovanou, trvale upustil od vymáhania v časti, ktorá prevyšuje rozdiel medzi akciovou cenou a predajnou cenníkovou cenou mobilných telefónov, na základe čoho tak žiada súd, aby zaviazal žalovanú na zaplatenie zníženej zmluvnej pokuty spolu vo výške 199,- eur . Zároveň si uplatňuje úrok z omeškania z celkovej dlžnej sumy v súlade so Všeobecnými podmienkami čl. 11, bod 11.14 a to počnúc dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na dodatočné plnenie uvedenej v pokuse o pokonávku, t.j. od 30.10.2010. Na záver uviedol, že istina vo výške 209,02 eur predstavuje celkovú sumu riadne a včas neuhradených faktúr za poskytnuté služby, suma 199,- eur predstavujúca nárok na zaplatenie zníženej zmluvnej pokuty a suma 67,- eur titulom zmluvnej pokuty za účastnícky program.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobným návrhom a jeho prílohami - zmluvou o pripojení č. A4840615 zo dňa 11.1.2010, dodatkom k zmluve o pripojení zo dňa 11.01.2010, zmluve o pripojení č. 3317700 zo dňa 28.10.2007, dodatkom k zmluve o pripojení č. 3317700 zo dňa 11.01.2010, dokladom o akciovej a predajnej cene mobilného telefónu, prehľadom zasielaných faktúr, pokusom o pokonávku zo dňa 15.10.2010, Všeobecnými podmienkami spoločnosti Orange Slovensko, a.s. na poskytovanie verejnej telefónnej siete účinnými od 1.10.2006, výpoveďou žalovanej a zistil nasledujúci stav:

Žalovaná k veci uviedla, že so žalobcom uzatvorila 2 zmluvy, ktoré jej umožnili využívať telekomunikačné služby poskytované navrhovateľom. Je si vedomá toho, že nezaplatila žalobcovi za poskytnuté služby a to zo sociálnych dôvodov, uznáva služby, ktoré jej boli poskytované v sume 209,02 eur, voči tomu nemá žiadne námietky. Avšak má za to, že v prípade dojednaní zmluvnej pokuty vo výške 199,- eur a poplatku za účastnícky program vo výške 67,- eur sa jedná o neprijateľné zmluvné podmienky a preto v tejto časti navrhla žalobu zamietnuť.

Predmetný právny vzťah súd prvého stupňa posudzoval ako spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, nakoľko ide o zmluvu, ktorú uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj Všeobecných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu.

Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žalobca uzavrel so žalovanou zmluvy o pripojení a dodatky k zmluve o pripojení, na základe čoho boli žalovanej poskytované dohodnuté služby, no táto suma za tieto služby tak ako jej boli vyčíslené v jednotlivých faktúrach neuhradila. Na základe vyššie uvedeného má súd za to, že nárok žalobcu na zaplatenie ceny za poskytnuté služby v sume 209,02 eur je opodstatnený a v tejto časti žalobe vyhovel.

Vo zvyšku žalobcom uplatňovaný nárok predstavoval nárok na zaplatenie titulom zmluvnej pokuty z dodatkov k zmluvám o pripojení. Žalobca predmetný nárok odvíja od zmlúv o pripojení a dodatkov k nim, ktoré ako typové zmluvy sú uzatvárané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje a preto sa nejedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie. Žalobca ako dodávateľ zmluvné pokuty so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvné pokuty boli dojednávané za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách a žalobca menil len výšku zmluvných pokút. Prvostupňový súd ďalej konštatoval, že žalobca pri uzatváraní zmluvy vystupoval ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, keď v zmluve je priamo uvedené, že ju uzatvárala ako fyzická osoba - nepodnikateľ. Tento vzťah medzi účastníkmi na základe zmluvy vznikol v dobe, kedy Slovenská republika už transformovala do právneho poriadku Smernice EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

Prvostupňový súd napokon dôvodil, že zmluvné pokuty v dodatkoch k zmluvám o pripojení sú neprijateľnými podmienkami upravenými v spotrebiteľských zmluvách, sú neplatné a preto určil ich neprijateľnosť priamo vo výroku svojho rozhodnutia.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak má účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo, keď predmetom konania bolo zaplatenie sumy 475,02 eur, pričom súd žalobu v časti o zaplatenie zmluvných pokút v celkovej sume 266,- eur zamietol a vyhovel žalobe v časti o zaplatenie istiny vo výške 209,02 eur, teda žalobca mal úspech 44% a žalovaný mal úspech 56%.

Dopĺňacím rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 5 C 258/2012-87 zo dňa 13.11.2014 súd rozhodol tak, že uviedol v zmysle uznesenia Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Co 257/2013-79 zo dňa 15.10.2014, uviedol celé znenie zmluvnej podmienky, ktorú považoval za neprijateľnú tak, ako to predpokladá § 153 ods. 4 O.s.p..

Proti rozsudku v spojení s dopĺňacím rozsudkom podal, s výnimkou výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 209,02 eur s príslušenstvom, v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Dôvodil, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil a dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam. Dojednanie zmluvnej pokuty ako tzv. zabezpečovacieho inštitútu je plne v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Zmluvná pokuta bola medzi účastníkmi platne dojednaná na základe uzatvorených dodatkov k zmluvám o pripojení. Žalovaná nebola žiadnym spôsobom povinná, ani žalobcom nútená uzatvoriť dodatky k zmluvám o pripojení a zmluvné pokuty je potrebné posudzovať z hľadiska zabezpečovacej, motivačnej, sankčnej a reparačnej funkcie. Mal za to, že dojednanie zmluvných pokút ako aj ich výšky nemohlo spôsobiť nerovnováhu medzi účastníkmi zmluvných vzťahov, výšku požadovaných zmluvných pokút považoval za primeranú, objektívne nespôsobilú poškodiť žalovanú ako spotrebiteľku. Dojednanie zmluvných pokút podľa jeho názoru nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, keďže bola jediným prostriedkom, ktorý mal žalovanú viesť k dodržiavaniu zmluvných záväzkov. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa tak, že zaviazá žalovanú na zaplatenie sumy 266 eur s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 266 eur od 30.10.2010 do zaplatenia, zruší výroky rozsudku o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok a prizná žalobcovi náhradu trov konania vo výške 115,64 eur, ktoré aj špecifikoval.

Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 10 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len O.s.p.) vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 204 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 212 O.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 43 ods. 1 zákona NR SR č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení k 11.1.2010 zmluvou o pripojení sa podnik zaväzuje účastníkovi zriadiť potrebný prístup k verejnej telefónnej sieti alebo k inej verejnej sieti a sprístupniť súvisiace služby. Súčasťou zmluvy sú všeobecné podmienky a tarifa.

Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Neprimerane vysokú zmluvnú pokutu môže súd znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Ak veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa zmluvná pokuta vzťahuje, súd prihliadne aj na výšku škody, ktorá porušením povinnosti vznikla, a na to, o koľko zmluvná pokuta presahuje rozsah vzniknutej škody (§ 545a Občianskeho zákonníka).

Podľa § 52 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 153 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 153 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahraďiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvého stupňa zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach prvostupňového súdu sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Vyplýva to aj z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruistoriace. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, str. 12, § 29; Hirobalanice, Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-D; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd SR sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutia v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. uplatnenie nárokov a obranu proti takémuto uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci, jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekomfortné.

Nedôvodnou je i odvolacia námietka vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy,

ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Predmetná vec sa týka práva Európskej únie (smernica Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách; ďalej „smernica“). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je pomerne náročné na dodávateľov a významne chráni spotrebiteľov. Faktická nerovnosť medzi dodávateľom a spotrebiteľom pri vzájomnej kontraktácii je zjavná a viaceré rozhodnutia Súdneho dvora na to poukazujú (napr. rozsudok C-168/05 Mostaza Claro, bod 25, 26, 27, rozsudok C-240/98 až C-244/98 Océano).

Odvolací súd nemá pochybnosti o súlade ustanovenia § 54 ods. 1 OZ s právom Európskej únie, ktoré umožňuje členským štátom prijať na ochranu spotrebiteľov aj prísnejšie ustanovenia, než aké odporúča smernica Rady 93/13/EHS (čl. 8 smernice Rady 93/123 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „Členské štáty môžu prijať alebo si ponechať najprísnejšie opatrenia kompatibilné so zmluvou v oblasti obsahnutej touto smernicou s cieľom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa“, porov. tiež rozsudok súdneho dvora vo veci C-484/08).

Súdom prináleží súdna kontrola zmluvných podmienok a dokonca aj abstraktná kontrola zmlúv (§ 153 ods. 3, 4 O.s.p.) s cieľom vylúčiť zo života bežných ľudí neprimerané podmienky, ktoré zhoršujú kvalitu života a tak naplniť cieľ čl. 6 citovanej smernice „postarať sa, aby spotrebiteľov neprijateľné klauzuly v zmluvách nezaväzovali“.

V danom prípade ako to vyplýva z obsahu spisu medzi účastníkmi bola uzatvorená štandardná formulárová spotrebiteľská zmluva. Uvedené je dôvodom k tomu, aby súdnej kontrole boli podrobené aj zmluvné dojednania majúce charakter podmienok spôsobujúcich značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Pritom by nemali byť žiadne pochybnosti o tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu neinformovanosti, alebo vyjednávacej pozície pri pokuse dosiahnuť zmenu už vopred naformulovanej zmluvy.

Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o pripojení a jej dodatok túto charakteristiku spĺňajú. Ich súčasťou boli bez akýchkoľvek pochybností zmluvné dojednania majúce charakter všeobecných obchodných podmienok, ktoré žalovaná ovplyvniť nemohla, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov.

Smernica rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Občiansky zákonník za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. k) považuje aj dojednanie vyžadujúce od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Občiansky zákonník s takouto neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ustanovení § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

Keďže ustanovenie § 53 OZ nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (40a OZ) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

Ustanovenie § 544 OZ umožňuje účastníkom pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti dojednať si zmluvnú pokutu. Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 OZ.

Vychádzajúc z tohto ustanovenia výkon práv a povinností vyplývajúcich z občiansko-právnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Citované ust. § 53 Občianskeho zákonníka vychádza z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a tá je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

V danom štádiu konania je jeho predmetom zaplatenie zmluvných pokút vyplývajúcich z dodatkov k zmluvám o pripojení, ktoré sú nepochybne spotrebiteľskými zmluvami a vzťahujú sa na ne ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

V prejednávanej veci bola zmluvná pokuta dojednaná pre porušenie všetkých povinností vyplývajúcich pre žalovanú z predmetného dodatku. Jednoznačne sa jedná o zmluvu spotrebiteľskú, navyše bola uzavretá na predtlačenom tlačive spoločnosti, jednotlivé údaje boli do zmluvy len vpísané a ustanovenia o Všeobecných zmluvných podmienkach bolo uvedené v spodnej časti zmluvy malými písmenkami. Je preto viac ako pochybné, či spotrebiteľ si bol vedomý k čomu sa zaviazal, resp. či mu boli dôsledky vyplývajúce zo zmluvného vzťahu náležite vysvetlené. Napokon samotné výšky zmluvných pokút sú kvantitatívne v takom rozsahu, že v podstate pokrývajú samotnú výšku poskytnutých služieb.

Podstatným v tomto smere je tiež to, že dojednané zmluvné pokuty zaväzovali žalovanú k ich zaplateniu v prípade porušenia zmluvy počas celej doby viazanosti, a to aj v prípade, ak si účastník zmluvy plnil svoju povinnosť odoberať služby poskytované žalobcom, riadne platil ich úhradu až do doby krátko pred uplynutím doby viazanosti, pričom v prípade nezaplatenia poslednej úhrady, mal povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu stále v plnej výške. Žalobca tak nerozlišoval medzi prípadmi, kedy spotrebiteľ ukončí zmluvu jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti, alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti a v oboch týchto prípadoch je spotrebiteľ viazaný vždy rovnakou výškou zmluvnej pokuty, čo je potrebné považovať za neprijateľné. Prvostupňový súd správne odôvodnil aj skutočnosť, prečo nebolo možné použiť moderačné právo vo vzťahu k výške zmluvných pokút. Osobitné normy § 52 a nasl. OZ, ktoré regulujú spotrebiteľské vzťahy (B 2 C- Bussines to Consumer) majú prednosť pred všeobecnými ustanoveniami záväzkového práva v Občianskom zákonníku. Moderačné ustanovenie v § 545a Občianskeho zákonníka reguluje aj nespotebiteľské vzťahy. Niet dôvodu nereflektovať na zásadu špeciálnej osobitnej normy a v danom prípade osobitnej normy určenej na ochranu spotrebiteľa. Rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá vo vzťahu k zaplateniu zmluvných pokút je preto vecne správny.

Súd prvého stupňa tiež správne postupoval, ak vyslovil neprijateľnosť zmluvných podmienok uvádzaných v Dodatku k zmluve o pripojení č. A4840615 zo dňa 11.1.2010 v bode 6 a Dodatku k zmluve o pripojení č. A 331770 zo dňa 11.1.2010 v čl. II. bod 2.5, keď v tomto smere postupoval v súlade s ust. § 153 ods. 3, 4 O.s.p.. V súlade s týmto zákonným ustanovením mu môže súd v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách je neprijateľná. Je potrebné zdôrazniť, že slovné spojenie uvádzané v dodatkoch k zmluvám o pripojení v časti - V prípade porušenia niektorej z povinností účastníka uvedenej v bode 2.3 alebo 2.4 (najmä ale) vyvoláva neurčitý okruh rôznych porušení alebo vzťahov za porušenie povinností, ktoré dodávateľ označí indikatívne, čo je neakceptovateľné a predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Taktiež zmluvná pokuta za nezaplatenie splatnej ceny služby, ktorá nezahŕňa intenzitu porušenia povinností, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podstatné v tejto súvislosti je, či objektívne zmluvná podmienka vyvoláva značný nepomer v právach a povinnostiach zúčastnených strán.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa spolu s dopĺňacím rozsudkom postupom podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého žalobca ako neúspešný účastník nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a

žalovanému žiadne preukázateľné trovy spojené s odvolacím konaním nevznikli, preto túto náhradu účastníkom nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.